

Δημοσθένης Κοκκινίδης

Δημοσθένης Κοκκινίδης

16 Ιουνίου – 4 Ιουλίου 2007

Πόρος

Ο Δημοσθένης Κοκκινίδης, καλλιτέχνης, δάσκαλος και διανοούμενος, με μια δυναμική παρουσία στο ελληνικό καλλιτεχνικό στερέωμα τα τελευταία 50 χρόνια, παρουσιάζει στον Πόρο την πιο πρόσφατη δουλειά του: όπου το μυθολογικό μετατρέπεται σε όχημα για το μεταφυσικό.

Τα έργα αυτά αντανakλούν μια στροφή του καλλιτέχνη, που ξεκίνησε τη δεκαετία του '80, από την πολιτικό-οικονομική προς την ανθρωποκεντρική θεματολογία. Ο Κοκκινίδης παρουσιάζεται στοχαστικός, λακωνικός και εστιάζει στην ουσία. Η δουλειά του και η σκέψη του διακατέχονται από μία αυστηρή εξοικονόμηση στα μέσα, λεκτικά ή οπτικά. Ο Κοκκινίδης αφήνει ιδέες και αφηγήσεις να εννοηθούν. Οι πίνακές του επιδέχονται διάφορα επίπεδα ανάγνωσης και τα έργα που εκθέτει στον Πόρο δεν αποτελούν εξαίρεση.

Σε ένα πρώτο επίπεδο το έργο αυτό συνδέεται θεματικά με οπτικές αναφορές, μεγαλύτερες ή μικρότερες, στη θάλασσα. Η θάλασσα και το νερό μας παραπέμπουν σε ταξίδια, αποκτούν ένα νόημα συμβολικό και καθιστούν επιτακτική την ανάγκη μίας ερμηνείας. Οι πίνακες δεν αναφέρονται στην οπτική πραγματικότητα. Είναι έντονες εικόνες που αντανakλούν τον αναστοχασμό του καλλιτέχνη πάνω στο έργο του και πάνω στη ζωή του. Όπως λέει ο ίδιος, ο στόχος του είναι να καταδείξει την «αρχέγονη και αινιγματική σχέση μας με τη θάλασσα, το υπαρξιακό αδιέξοδο και το φόβο της θνησιμότητάς μας, καθώς και την ακινησία ως τρόπο ενατένισης του χρόνου». Οι πίνακες του Κοκκινίδη δεν είναι παράθυρα προς τον κόσμο, αλλά

καθρέφτες. Αντικατοπτρίζουν ένα μεταφυσικό κόσμο, σε μία προσπάθεια προσέγγισης της μετά τα φυσικά (πράγματα πέραν της φύσης) ουσίας των πραγμάτων.

Αναφορές στο κόσμο της μυθολογίας γίνονται ευθέως, όπως στο *Από το γράμμα E της Οδύσσειας* (1999) ή εμμέσως, όπως *Το Αγαλμα* (2005) και η *Προαιώνια Σχέση* (2006). Στον πρώτο πίνακα η φιγούρα του Οδυσσέα παρουσιάζει ομοιότητες με τη γραμμική χαρακτηριστική των αρχαιοελληνικών βάζων. Παράλληλα ο τίτλος, το *γράμμα E*, καθώς και τα αναγεγραμμένα ονόματα του Ερμή και του Οδυσσέα προσδιορίζουν το αφηγηματικό περιεχόμενο του έργου που αναφέρεται σε ένα περιστατικό από το ομηρικό έπος. Με το έργο αυτό καταπιάστηκε ο καλλιτέχνης επανειλημμένως, από τις αρχές της δεκαετίας του 1990. Πρόκειται για ένα πίνακα μέσα σε πίνακα, τεχνική που πλαισιώνει πολλαπλά το γεγονός.

Με αντιπαραβαλλόμενες φόρμες και χρώματα, ο Κοκκινίδης δημιουργεί διαφορετικούς χώρους δράσης και αφήγησης, αλλά και έναν ονειρικό χώρο. Το ομηρικό περιστατικό εντάσσεται σε μία α-χρονική οικουμενική κατάσταση, ξεπερνά το μυθολογικό και φθάνει στο μεταφυσικό. Το ζήτημα πλέον δεν είναι η περιπέτεια του Οδυσσέα, αλλά η έννοια του πεπρωμένου, η περιορισμένη δυνατότητά μας να ελέγξουμε τη ζωή μας και να ικανοποιήσουμε τις επιθυμίες μας. Η οπτική αφήγηση περιέχεται λιτά, σχεδόν τέλεια, στο μπλε πλαίσιο και χαλαρώνει εκεί όπου τα κύματα της θάλασσας βγαίνουν από το πλαίσιο, στην αριστερή κάτω γωνία του πίνακα.

Ο Κοκκινίδης συχνά δημιουργεί έναν αιγιματικό, σχεδόν ονειρικό χώρο. (*Επιστροφή*, 2006). Μέσα από το γαλάζιο πλαίσιο, όπου τα όρια ουρανού και νερού είναι αδιαχώριστα, αναδύονται φιγούρες, σε μία σχεδόν παράλογη σχέση με αρχιτεκτονικά και γλυπτικά θραύσματα. Πρόκειται για έναν α-χρονικό χώρο, για έναν κόσμο μαγικής ηρεμίας και παθητικής μελαγχολίας, έναν κόσμο όπου ο χώρος και πιθανόν και ο χρόνος έχουν ξεφύγει από τους έως πρόσφατα επιβεβλημένους περιορισμούς. Οι αιγιματικές απεικονίσεις συγκροτούν μια άβολη, περίεργη και ανεξήγητη ατμόσφαιρα. Ο Κοκκινίδης δημιουργεί μία αίσθηση ανοίκειου. Ουδετεροποιεί τους συνήθεις συσχετισμούς και συνειρμούς που απορρέουν από τα αρχιτεκτονικά στοιχεία, τα αντικείμενα και τις μορφές και τους επανατοποθετεί σε νέες μυστήριες και αναπάντεχες σχέσεις. Η εμπλοκή της δράσης, η εντύπωση ότι η δράση έχει παγώσει, προσδίδει μία σχεδόν σουρεαλιστική ποιότητα. Είναι έντονη η αίσθηση της αποξένωσης και της απώλειας, του

αποχωρισμού από όλα τα άλλα ανθρώπινα όντα, της αβεβαιότητας για τον περιβάλλοντα χώρο και, κατά συνέπεια, για την ίδια την ταυτότητά μας.

Το μεταφυσικό κυριαρχεί. Στο έργο *Μαζί* (2005), ο Κοκκινίδης ακολουθεί μία νέα κατεύθυνση. Ο θεατής βλέπει τις φιγούρες από πίσω, ταυτίζεται μαζί τους και μετατρέπει την προκείμενη θάλασσα σε σύμβολο της μεταφυσικής μήτρας.

Το έργο του Κοκκινίδη ήταν πάντοτε μεταφορικό, ποτέ ρεαλιστικό. Γι αυτό και το χρώμα, κυρίαρχο εκφραστικό στοιχείο στο έργο του, χρησιμοποιείται μόνο συμβολικά. Τα χρώματα εναλλάσσονται με έναν περίπλοκο τρόπο, διατηρώντας μιας δυνατή ισορροπία, αλλά και μία αντικρουόμενη φοβική ιδιότητα. Ο Κοκκινίδης, καλλιτέχνης με βαθιά γνώση τόσο της διεθνούς όσο και της ελληνικής τέχνης, κατορθώνει να εμφυσήσει αυθορμητισμό και ευθύτητα, με μία επιτηδευμένη αφέλεια. Το κίτρινο συμβολίζει την ημέρα, το μπλε τη νύχτα, το κόκκινο τη ζωή.

Η τέχνη είναι εξ ορισμού αντανάκλαση της προσωπικότητας και των βιωμάτων του καλλιτέχνη. Ο Κοκκινίδης αφήνει να εννοηθεί μια απόσταση, την οποία και φαίνεται να παρατηρεί, να μετράει και να αναλύει με ένα στοιχείο ηδονοβλεπτικό, όπως είναι η παρατήρηση κωδικοποιημένων ονείρων.

Ο καλλιτέχνης είναι ταυτόχρονα και παρατηρητής.